

Vogt og Wiig Trondheim AS - Advokatfirma
Postboks 1280
7462 TRONDHEIM

Deres referanse
2920

Vår referanse
200405191-/JHB

Dato
14. april 2005

Forskrift om offentlige anskaffelser og ideelle organisasjoner

Det vises til brev datert 27 desember 2004, hvor det bes om en vurdering hvorvidt en konkret organisasjon (BUE – Stiftelsen) er å anse som en "ideell organisasjon" i henhold til forskrift om offentlige anskaffelser § 11-2 (1) bokstav h.

Det fremgår av tilsendt informasjon at BUE- stiftelsen:

- er en uavhengig organisasjon
- hovedsakelig er offentlig finansiert (tilskudd basert)
- i Enhetsregisteret registrert under sektorkoden "private konsumorienterte organisasjoner uten profittformål, ikke skattepliktig virksomhet, samt at et eventuelt overskudd blir tilbakeført til driften.

Videre er det opplyst at stiftelsens kjerneaktivitet er å gi rusmiddelbrukere et behandlingstilbud, herunder å lære beboere å mestre dagliglivets utfordringer. I dette inngår blant arbeid på gård, samt ulike opplærings- og aktiviseringstilbud.

Departementet vil innledningsvis bemerke at det er domstolen og ikke Moderniseringsdepartementet som har den rettslige kompetansen til tolke forskriften med bindende virkning.

I lys av at bestemmelsen er relativt ny og det finnes lite veiledning til virkeområdet for bestemmelsen vil departementet likevel gi kommentarer til henvendelsen. For øvrig bemerkes det at det er den aktuelle offentlige oppdragsgivers ansvar påse at de legale og faktiske forutsetningene er oppfylt ved tildeling av kontrakt i medholdt av ovennevnte bestemmelse.

Bakgrunnen for unntaksbestemmelsen

Regjeringen besluttet den 30. januar 2004 at statlige og kommunale oppdragsgivere skal kunne velge mellom å gå i forhandlinger med ideelle organisasjoner eller følge det ordinære regelverket, ved kjøp av helse- og omsorgstjenester. Den generelle bakgrunnen for unntaksbestemmelsen var risikoen for at kravet til åpen konkurranse ikke i tilstrekkelig grad ivaretok hensynet til et ønsket samfunnsmessig engasjement og samarbeid med veldedige/ideelle organisasjoner.

Unntaket innebærer at oppdragsgiver ikke trenger å følge kunngjøringsregler eller spesielle prosedyrer, men at det i den grad det er mulig skal det være en form for konkurranse mellom ideelle organisasjoner om kontrakten. Det vil si at det normalt skal innhentes tilbud fra flere organisasjoner.

Typiske tjenester som anskaffes innen helse- og sosialsektoren er: sykehustjenester, lege, fysioterapi, sosial omsorg i institusjon, forebyggende arbeid og oppfølging av utsatte grupper, samt pleie og omsorg for ulike grupper trengende.

Veiledende kommentarer

Det vises til at begrepet ideelle organisasjoner ikke har en definisjon i forskriften, og følgelig bør virkeområdet for unntaksbestemmelsen søkes i forhistorien til at unntaksbestemmelsen ble tatt inn. I denne sammenheng vises det til avsnittet ovenfor, samt at offentlig sektor har tradisjonelt hatt en tett samarbeid med organisasjoner hvor frivillig arbeid og veldedighetsarbeid er karakteristisk for virksomheten. Røde Kors, Frelsesarmeen og Kirkens Bymisjon har ofte vært trukket frem som eksempler i slike virksomheter. De og andre virksomheter har på mange måter vært det offentliges forlengede arm til å løse humanistiske og sosiale oppgaver i samfunnet. Virksomhetene skiller seg fra kommersielle virksomheter ved at de ikke har profitt som formål eventuelt at overskudd utelukkende benyttes til å drifte og tilby humanistiske og sosiale tjenester til allmennheten eller spesielle grupper uten at mottager yter et fullt ut regningsvarende vederlag.

Departement vil også trekke frem at de virksomheter som er aktuelle for å være dekket av unntaksbestemmelsen, som hovedregel vil falle inn under skatteregler som har fritak eller betydelig lempet skattebyrde for slike aktiviteter. Det bemerkes imidlertid at begrepet "ideelle organisasjoner" ikke er forsøkt samordnet med skatte- og avgiftsregler for frivillige og allmenntilgode organisasjoner, men at bakgrunnen for lemminger innen skattreglene for denne typen virksomheter ofte kan gjenspeiles for målgruppen for unntaksbestemmelsen.

Et annet karaktertrekk ved ideelle organisasjoner, er at de er organisert som en stiftelse. Departementet vil dog ikke utelukke at andre organisasjonsformer, som for eksempel aksjeselskap, også kan karakteriseres som ideell organisasjoner. I denne sammenheng vil også vedtekter for organisasjonen bidra til å identifisere hvilket formål

organisasjonen er stiftet for. En formålbestemmelse kan imidlertid ikke være avgjørende, da mange organisasjoner har humanistiske visjoner tatt inn uten at dette er det reelle formålet med virksomheten er å drive sosial og humanistisk arbeid. Det typiske for omfattede virksomheter er likevel at hele organisasjonen, uten økonomiske motiv, arbeider for å avhjelpe sosiale behov i samfunnet eller bestemte utsatte grupper og at dette er det sentrale i organisasjonens formålbestemmelse.

Videre bemerkes det at en del virksomheter som anses for å være ideell organisasjon etter unntaksbestemmelsen, selv vil være omfattet av regelverket når de foretar sine anskaffelser, jf begrepet offentligrettslig organ § 1-2 (2).

BUE – Stiftelsen

Det vises til den informasjon som er forelagt departementet. På bakgrunn av den informasjonen departementet har mottatt, er stiftelsen trolig innenfor den målgruppe bestemmelsen er ment å omfatte.

Med hilsen

Henriette S Grønn (e.f.)
underdirektør

Johan Henrik Bjørge
seniorrådgiver